

32001L0045

19.7.2001

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 195/46

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2001/45/ES

z 27. júna 2001,

ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/655/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a najmä na jej článok 137 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie, predložený po porade s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci (1),

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru (2),

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom uvedeným v článku 251 Zmluvy (3),

keďže:

- (1) Článok 137 ods. 2 Zmluvy ustanovuje, že Rada môže prijať prostredníctvom smerníc minimálne požiadavky na podporu zlepšovania najmä pracovného prostredia, aby sa zabezpečila vyššia úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov.
- (2) V zmysle daného článku nesmú smernice ukladať žiadne správne, finančné a právne obmedzenia, ktoré by bránili zakladaniu a rozvoju malých a stredných podnikov.
- (3) Zlepšenie bezpečnosti, hygieny a zdravia pri práci je cieľom, ktorý nemôže byť podriadený čisto hospodárskym úvahám.
- (4) Dodržiavanie minimálnych požiadaviek na zaistenie vyššej úrovne bezpečnosti a ochrany zdravia pri používaní pracovných prostriedkov poskytnutých na dočasnú prácu vo výškach je nevyhnutné pre zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov.
- (5) Ustanovenia prijaté podľa článku 137 ods. 2 Zmluvy nebránia žiadnemu členskému štátu zachovať alebo zaviesť také prísnejšie opatrenia na ochranu pracovných podmienok, ktoré sú zlučiteľné so zmlouvou.

(6) Práca vo výškach môže vystaviť pracovníkov osobitne vážnym rizikám ohrozenia ich zdravia a bezpečnosti, najmä riziku pádu z výšky a iným vážnym pracovným úrazom, ktoré tvoria veľkú časť všetkých úrazov, najmä smrteľných úrazov.

(7) Samostatne zárobkovo činné osoby a zamestnávateľia, keď sami vykonávajú pracovnú činnosť a osobne používajú pracovné prostriedky určené na vykonávanie dočasnej práce vo výškach, môžu ohroziť zdravie a bezpečnosť zamestnancov.

(8) Smernica Rady 92/57/EHS z 24. júna 1992 o zavedení minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na dočasných alebo lokálne sa meniacich staveniskách (ôsma samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 Smernice 89/391/EHS (4) ukladá týmto kategóriám osôb povinnosť rešpektovať okrem iného článok 4 a prílohu 1 smernice 89/655/EHS (5).

(9) Každý zamestnávateľ, ktorý má v úmysle zadať vykonanie dočasnej práce vo výškach, musí vybrať prostriedky umožňujúce primeranú ochranu pred rizikom pádu z výšky.

(10) Vo všeobecnosti kolektívne ochranné opatrenia na zabránenie pádom ponúkajú lepšiu ochranu než opatrenia osobnej ochrany. Výber a použitie prostriedkov vhodných pre každé miesto práce na zabránenie a odstránenie rizík by mali byť sprevádzané osobitnou odbornou prípravou a doplnkovou kontrolou, ak je to vhodné.

(11) Rebríky, lešenia a laná sú prostriedky najčastejšie používané pri dočasných prácach vo výškach a bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov zúčastňujúcich sa na tomto type práce preto závisí vo významnej miere od ich správneho používania; preto sa musí stanoviť spôsob, akým môžu pracovníci čo najbezpečnejšie používať tieto prostriedky, preto sa vyžaduje primerané špecifické školenie pracovníkov.

(12) Táto smernica je najvhodnejším prostriedkom na dosiahnutie žiadaných cieľov a nejde nad rámec toho, čo je nevyhnutné pre tento účel.

(13) Táto smernica prakticky prispieva k vytvoreniu sociálneho rozmeru vnútorného trhu.

(1) Ú. v. ES C 247 E, 31.8.1999, s. 23 a Ú. v. ES C 62 E, 27.2.2001, s. 113.

(2) Ú. v. ES C 138, 18.5.1999, s. 30.

(3) Stanovisko Európskeho parlamentu z 21. septembra 2000 (Ú. v. ES C 146, 17.5.2001, s. 78), spoločná pozícia Rady z 23. marca 2001 (Ú. v. ES C 142, 15.5.2001, s. 16) a rozhodnutie Európskeho parlamentu zo 14. júna 2001.

(4) Ú. v. ES L 245, 26.8.1992, s. 6.

(5) Ú. v. ES L 393, 30.12.1989, s. 1.

(14) Členské štáty by mali dostať príležitosť využiť prechodné obdobie, aby vzali do úvahy jednotlivé problémy, ktorým musia čeliť malé a stredné podniky,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Text uvedený v prílohe tejto smernice sa pripojí k prílohe II smernice 89/655/EHS.

Článok 2

1. Členské štáty prijímú a uverejnia právne predpisy, nariadenia a administratívne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 19. júla 2004. Okamžite o tom informujú Komisiu.

Členské štáty majú právo, pokiaľ ide o vykonávanie oddielu 4 prílohy, využiť prechodné obdobie v dĺžke najviac dvoch rokov od dátumu uvedeného v prvom pododseku, aby vzali do úvahy rôzne situácie, ktoré môžu vzniknúť pri praktickom vykonávaní tejto smernice, najmä v malých a stredných podnikoch.

2. Keď členské štáty prijímú tieto opatrenia, budú tieto obsahovať odkaz na túto smernicu alebo budú doložené takýmto odkazom pri príležitosti ich úradného uverejnenia. Spôsob, ako vytvoriť takýto odkaz, si určia členské štáty.

3. Členské štáty oznámia Komisii ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré už prijali alebo prijímú v oblasti, na ktorú sa vzťahuje táto smernica.

Článok 3

Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskych spoločností*.

Článok 4

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 27. júna 2001

Za Európsky parlament

predseda

N. FONTAINE

Za Radu

predseda

A. BOURGEOIS

PRÍLOHA

„4 Ustanovenia týkajúce sa používania pracovných prostriedkov poskytnutých na dočasnú prácu vo výškach**4.1. Všeobecné ustanovenia**

4.1.1. Ak podľa článku 6 smernice 89/391/EHS a článku 3 tejto smernice sa dočasná práca vo výškach nemôže vykonávať bezpečne a vo vhodných ergonomických podmienkach z vhodnej plochy, musia sa vybrať pracovné prostriedky najvhodnejšie na zaistenie a zachovanie bezpečných pracovných podmienok. Kolektívne ochranné opatrenia musia mať prednosť pred opatreniami na osobnú ochranu. Rozmery pracovných prostriedkov musia byť primerané povahe práce, ktorá sa má vykonať a predvídateľnému zataženiu a musia umožňovať prechod bez nebezpečenstva.

Najvhodnejší prostriedok na vstup na dočasné pracovisko vo výške sa musí vybrať podľa frekvencie jeho používania, výšky, ktorá sa má dosiahnuť a doby používania. Zvolená možnosť musí umožňovať evakuáciu v prípade bezprostredného nebezpečenstva. Prechod v oboch smeroch medzi prístupovými prostriedkami a lešením, plošinami alebo lávkami nesmie viesť k vzniku žiadneho ďalšieho rizika pádu.

4.1.2. Rebríky sa môžu používať ako pracovné stanovišťa pre prácu vo výškach len za okolností, v ktorých, vzhľadom na bod 4.1.1, nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov kvôli nízkej miere rizika a krátkej dobe používania alebo existujúcich charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť.

4.1.3. Prístup na lane a polohovacia technika sa môžu používať len za okolností, keď z posúdenia rizika vyplýva, že daná práca sa môže vykonať bezpečne a keď nie je odôvodnené používanie iného, bezpečnejšieho pracovného prostriedku.

Berúc do úvahy posúdenie rizika a v závislosti, najmä od doby trvania práce a ergonomických obmedzení, musí sa zabezpečiť sedadlo s primeraným príslušenstvom.

4.1.4. V závislosti od typu pracovného prostriedka vybraného na základe predchádzajúceho, musia sa stanoviť primerané opatrenia na minimalizovanie rizík pre pracovníkov používajúcich tieto prostriedky. Ak je to potrebné, musí sa zabezpečiť namontovanie bezpečnostných zariadení, aby sa predišlo pádom z výšok. Takéto bezpečnostné zariadenia musia byť primerane usporiadané a dostatočne pevné, aby zabránili alebo aby zastavili pád z výšky a, pokiaľ je to možné, aby vopred zabránili zraneniam pracovníkov. Kolektívne bezpečnostné zariadenia na predchádzanie pádom sa môžu prerušiť len v miestach prístupu k rebríkom alebo ku schodištam.

4.1.5. Ak vykonanie špecifickej práce vyžaduje, aby sa dočasne odstránili kolektívne bezpečnostné zariadenia na predchádzanie pádom, musia sa prijať účinné kompenzačné bezpečnostné opatrenia. Práca sa nesmie vykonať, kým sa takéto opatrenia neprijmú. Keď sa daná úloha úplne alebo dočasne dokončí, kolektívne bezpečnostné zariadenia na predchádzanie pádom sa musia namontovať znovu.

4.1.6. Dočasná práca vo výškach sa môže vykonávať len vtedy, keď poveternostné podmienky neohrozujú bezpečnosť a zdravie pracovníkov.

4.2. Osobitné ustanovenia týkajúce sa používania rebríkov

4.2.1. Rebríky musia byť umiestnené tak, aby sa zabezpečila ich stabilita počas ich používania. Nohy prenosných rebríkov musia spočívať na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné. Závesné rebríky sa musia priložiť bezpečným spôsobom a, s výnimkou lanových rebríkov, tak, aby sa nemohli posúvať alebo rozkolísat.

4.2.2. Musí sa zamedziť pošmyknutiu nôh prenosných rebríkov počas ich používania tým, že sa zaistia dolné alebo horné konce alebo blízko koncov postranníc akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom. Rebríky používané na prístup musia byť dosť dlhé na to, aby dostatočne vyčnievali nad prístupovú plošinu, pokiaľ sa neprijali iné opatrenia na zabezpečenie pevného zachytenia sa. Zložené rebríky a výsuvné rebríky sa musia používať tak, aby sa zabránilo pohybu jednotlivých častí. Pri mobilných rebríkoch sa musí predchádzať ich pohybu skôr, než na ne pracovník vstúpi.

4.2.3. Rebríky sa musia používať tak, aby pracovníci mohli kedykoľvek bezpečne stáť a bezpečne sa držať. Najmä, ak sa má na rukách vyniesť po rebríku náklad, nesmie sa zamedzovať bezpečnému pridržiavaniu sa rukami.

4.3. Osobitné ustanovenia týkajúce sa používania lešení

4.3.1. Keď nie je k dispozícii záznam o výpočte/kalkulačný list pre vybrané lešenie alebo tento záznam/list neobsahuje uvažované štrukturálne úpravy, musia sa vykonať prepočty pevnosti a stability, pokiaľ nie je lešenie zmontované v zhode so všeobecne uznávanou štandardnou konfiguráciou.

- 4.3.2. V závislosti od zložitosti zvoleného lešenia, plán montáže, používania a demontáže musí pripraviť kompetentná osoba. Môže byť vo forme štandardného plánu doplneného o položky súvisiace so špeciálnymi podrobnosťami zmieneneho lešenia.
- 4.3.3. Musí sa predchádzať šmykaniu oporných častí lešenia buď tým, že sa pripevnia k nosnej ploche alebo sa zabezpečia protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným prostriedkom rovnakého účinku a zaťažená plocha musí mať dostatočnú nosnosť. Musí sa zabezpečiť stabilita lešenia. Vhodnými prostriedkami sa musí predchádzať náhodnému pohybu pojazdného lešenia počas práce vo výškach.
- 4.3.4. Rozmery, tvar a usporiadanie podlahy lešenia musia byť primerané povahe práce, ktorá sa má vykonať a prispôbena nákladu, ktorý má byť vyneseneý a musia umožňovať bezpečnú prácu a prechod. Podlahy lešenia sa musia montovať tak, aby sa ich časti nemohli hýbať pri normálnom používaní. Nesmú byť žiadne nebezpečné medzery medzi časťami podlahy a zvislými kolektívnymi bezpečnostnými zariadeniami, aby sa zabránilo pádom.
- 4.3.5. Ak určité časti lešenia nie sú pripravené na používanie, napríklad počas montáže, demontáže alebo úprav, musia sa označiť všeobecnými výstražnými značkami v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami transponujúcimi smernicu 92/58/EHS a musia sa primerane fyzicky ohraničiť, aby sa zabránilo vstupu do nebezpečnej zóny.
- 4.3.6. Lešenie sa môže montovať, demontovať alebo podstatne upravovať len pod dohľadom kompetentnej osoby a môžu to robiť len pracovníci, ktorí museli predtým prejsť primeraným a presne stanoveným školením týkajúcim sa takýchto prác a so zreteľom na špecifické riziká podľa článku 7, a to najmä:
- a) pochopenie plánu na montáž, demontáž alebo úpravu daného lešenia,
 - b) bezpečnosť počas montáže, demontáže alebo úpravy daného lešenia,
 - c) opatrenia na predchádzanie riziku pádu ľudí alebo predmetov,
 - d) bezpečnostné opatrenia v prípade zmeny poveternostných podmienok, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť daného lešenia,
 - e) prípustné zaťaženie,
 - f) všetky ostatné riziká, ktoré môže so sebou prinášať montáž, demontáž alebo úprava.

Dohliadajúca osoba a pracovníci, ktorých sa to týka, musia mať k dispozícii plán montáže a demontáže uvádzaný v 4.3.2., vrátane akýchkoľvek pokynov, ktoré môže obsahovať.

4.4. Osobitné ustanovenia týkajúce sa používania prístupu po lane a nastavovacích techník

Používanie prístupu po lane a polohovacia technika musí vyhovovať týmto podmienkam:

- a) systém sa musí skladať najmenej z dvoch samostatne ukotvených lán, pričom jedno slúži na výstup, zostup a podporu (pracovné lano) a druhé ako zabezpečovací prostriedok (bezpečnostné lano);
- b) pracovníci musia dostať a používať vhodný bezpečnostný výstroj, prostredníctvom ktorého musia byť spojení s bezpečnostným lanom;
- c) pracovné lano musí byť vybavené bezpečnostnými prostriedkami na výstup a zostup a musí mať samouzamykací systém, aby sa predišlo pádu užívateľa, ak by stratil kontrolu nad svojimi pohybmi. Bezpečnostné lano musí byť vybavené mobilným systémom na predchádzanie pádom, ktorý sa prispôsobuje pohybu pracovníka;
- d) nástroje a ostatné príslušenstvo nevyhnutné pre pracovníka musia byť pripevnené na bezpečnostný výstroj alebo sedadlo pracovníka alebo inými vhodnými prostriedkami;
- e) práca sa musí dôkladne napláňovať a treba na ňu náležite dohliadať, aby pracovník mohol byť okamžite zachránený v prípade mimoriadneho nebezpečenstva;
- f) v súlade s článkom 7 pracovníci, ktorých sa to týka, musia dostať primerané a osobitné školenie vzťahujúce sa na predpokladanú prácu, najmä na záchranné postupy.

Za výnimočných okolností, keď so zreteľom na posúdenie rizík, používanie druhého lana by ešte viac ohrozilo bezpečnosť pri práci, môže sa povoliť používanie jedného lana za predpokladu, že sa prijali vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, resp. praxou.“